

ZDENĚK HORSKÝ

KOPERNÍK A ČESKÉ ZEMĚ

SOUBOR STUDÍ O RENESANČNÍ KOSMOLOGII A NOVÉ VĚDĚ

Uspořádali a k vydání připravili

VOJTĚCH HLADKÝ, TOMÁŠ HERMANN, IVA LELKOVÁ

Pavel Mervart 2011

OBSAH

ÚVOD

Zdeněk Horský (1929–1988): Veličina známá a neznámá <i>Tomáš Hermann – Vojtěch Hladký</i>	11
--	----

STUDIE

1. Otázky kosmologie 16. a 17. století	45
2. Přírodověda a filosofie v počátcích novověké vědy	49
3. Role platonismu při vzniku moderní kosmologie	75
4. Kosmologie Marsilia Ficina	83
5. <i>Mathématicos a fysikos</i> od Koperníka po Newtona	95
6. Matematika a fyzika v Koperníkově astronomii	105
7. Koperník a historické předmluvy k dílu <i>O oběžích nebeských sfér</i>	109
8. Koperníkovo astronomické dílo ve vývoji vědy	121
9. České země a Koperník	143
10. Aristotelova kosmologie a český podíl na jejím překonání	175
11. Evropský význam české tradice <i>nové vědy</i> v 16. století	185
12. Přínos Tadeáše Hájka v astronomii	195
13. Znalost nové hvězdy v Kassiopeji z roku 1572 na Karlově univerzitě	225
14. Tadeáš Hájek a astronomické problémy sedmdesátých let 16. století	231
15. Průběh gregoriánské kalendářní reformy v českých zemích	243
16. Lékařská disputace Tadeáše Hájka na Pražské univerzitě roku 1554	255
17. Hájkova a Proxenova výzva k účasti na přednáškách o Eukleidovi	267
18. Kosmologické názory Jana Jessenia	283
19. Mikuláš Raimarus Ursus a znalost Aristarchova heliocentrismu v Praze	307
20. Původní formulace Keplerových zákonů	317
21. Frontispis ke Keplerovým <i>Rudolfínským tabulkám</i> aneb Kepler sám o sobě	325

22. Komenského tři spisy o fyzice	337
23. Kosmologie, astronomie a fyzika v Komenského spise <i>Orbis pictus</i>	347
24. Komenského kosmologické perpetuum mobile podle představ v závěru života	355
25. Janusovská tvář Newtonovy fyziky	381
26. Změny ve vědě 17. století	387
27. Metodické poznámky ke starším dějinám přírodních věd	399
28. Soupis rukopisů a dějiny astronomie	407
29. Věda, vědomí a svědomí. Úvaha na okraj zrodu novověké vědy	415
30. Člověk a věda	423
31. Mých sedm divů světa	437

PŘÍLOHY

Výklady fresek v Astronomické chodbě Valdštejnského paláce v Praze a v Novém matematickém sálu Klementina	447
Soupis dalších prací Zdeňka Horského	454
Ediční a bibliografické komentáře	
I. Obecné zásady publikace	462
II. Zkratky edic díla M. Koperníka	464
III. Ediční poznámky k jednotlivým statím	464
IV. Zdroje obrázků	477
Jmenný rejstřík	479
Rejstřík vybraných témat	490